

Maatilan sukupolvenvaihdoksen vaihtoehdot

Annika Lehtonen

Talouden ja omistajanvaihdosten asiantuntija

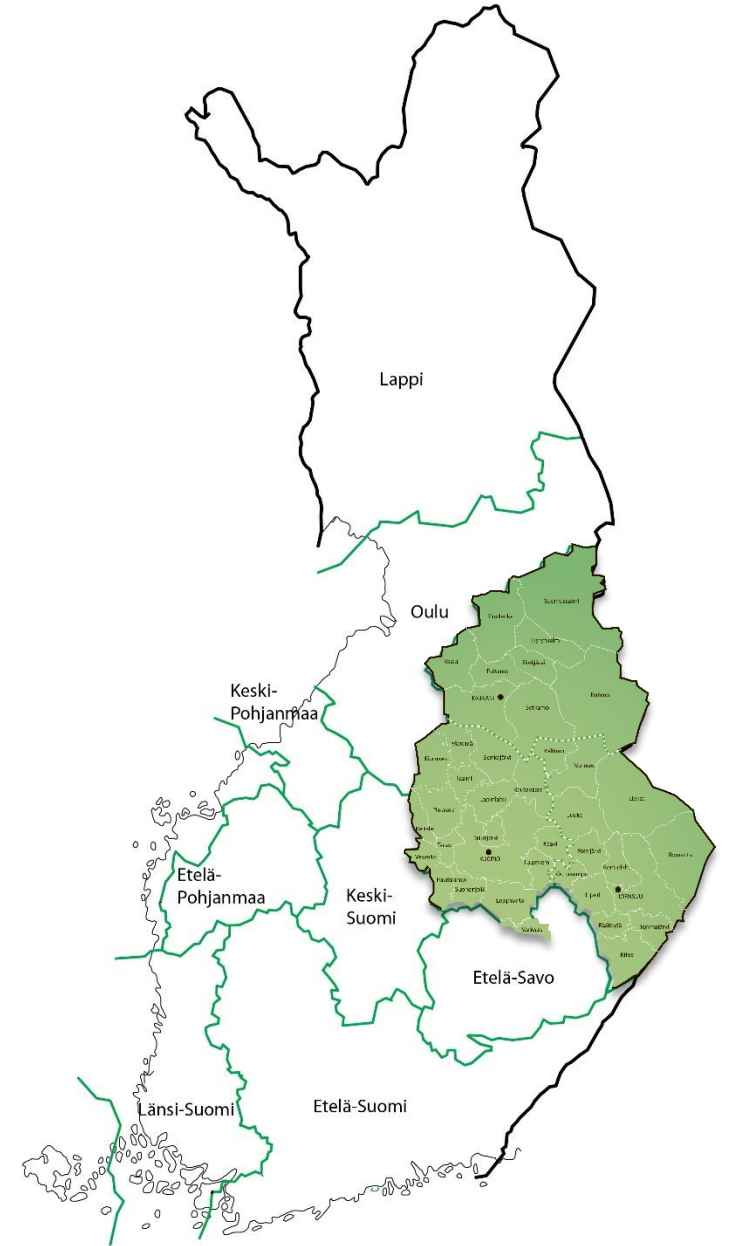
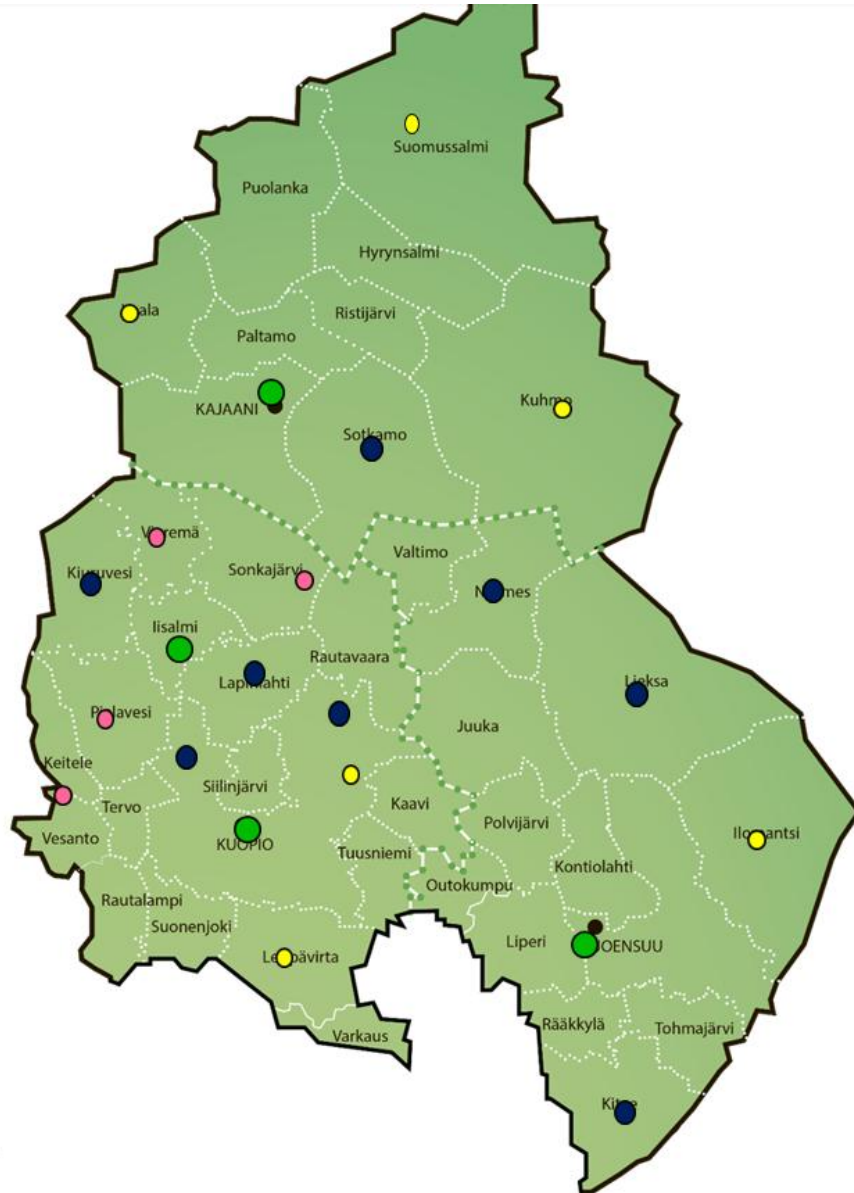
Kaupanhahvistaja

ProAgria Itä-Suomi

Euroopan unionin
osarahoittama

ProAgria Itä-Suomi

Yhteistyöllä kannattavuutta- hanke

Kesto: 1.8.2024 – 31.7.2027

Hanke toimii Pohjois-Karjalan alueella

Hankkeen päätoteuttaja: ProAgria Itä-Suomi ry

Hanke on tiedonvälityshanke

Hankkeen rahoittaja: EU:n maaseuturahasto / Pohjois-Karjalan ELY-keskus

Hankkeen yhteistyökumppanit: MKN Itä-Suomi, Pohjois-Karjalan maaseutupalvelut & MTK Pohjois-Karjala

Päätavoite: vahvistaa maatilojen taloudellista kestävyttä ja viljelijöiden yhteistyötä Pohjois-Karjalassa. Hankkeen avulla halutaan lisätä viljelijöiden verkostoitumista erityisesti hankintarenkaan kautta. Samalla pyritään edistämään omistajanvaihdoksia nuorten viljelijöiden keskuudessa ja tukemaan heitä tilojen pitkäjänteisessä kehittämisessä

Euroopan unionin
osarahoittama

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Itä-Suomi

MKN Yritys

Pohjois-Karjalan
maaseutupalvelut

Pohjois-Karjala
MTK

Yhteistyöllä
kannattavuutta-
hanke

Sisältö

Omistajanvaihdoksen tavoitteita

Omistajanvaihdoksen aikajänne ja toteutustapoja

Verotuksesta

Omistajanvaihdoksen jälkeen

Omistajanvaihdoksen tavoitteita

Luopujien tavoitteita

- Tila pidetään jatkamiskelpoisena
- Pidetään tila jakamattomana
- Tila pysyy suvun hallussa
- Toimeentulo turvataan
- Muiden sisarusten/perillisten huomioiminen oikeudenmukaisesti
- Tehdään kauppa eläkeiän kynnyksellä ja turvataan asumisjärjestelyt
- Nautitaan eläkepäivistä terveenä ja ihmissuhteet pysyvät hyvinä

Jatkajien tavoitteita

- Selvitään maksuista tilan tuotoilla
- Saadaan toimeentulo tilalta
- Maatalouden harjoittaminen koetaan liiketoiminnaksi
- Jatkaa vanhempien tekemää työtä (halutaan olla maalla)
- Itsenäisen työn mielekkyys
- Ihmissuhteet säilyvät hyvinä
- Jäisi aikaa myös harrastuksille ja vapaa-ajalle

Marjatiljan SPV:n ominaispiirteitä

- Kaupan ajankohta usein heti alkuvuodesta
  - Työntekijöiden sopimukset saadaan tehtyä jatkajan y-tunnukselle
  - Sopimusten siirtäminen voi olla työlästä
  - Talven tilitykset myyjän verotettavaa tuloa
- Nuoren viljelijän aloitustuen ehtojen täyttymisen kanssa harvoin ongelmia
  - Paitsi jos aloitetaan ”tyhjästä” -> pensasmarjojen satoikä
- Pankkirahoituksen vakuuksissa voi olla haasteita
  - Liikevaihto iso, vaikka pinta-alat pieniä
  - Tunnelien vakuusarvot alhaiset, myös yleisesti maatalousrakennusten
  - Nykyään yleistä, että osa kauppahinnasta keskinäisellä velalla
- Jatkaja tarvitsee vahvan kassan -> käyttöpääomarahoitukseen neuvottelu muistettava
- Myyjälle ei yleensä synny juurikaan tuloveroa (irtaimisto)

Omistajanvaihdoksen aikajänne toteutustapoja

Mitä asiantuntija tuo omistajanvaihdokseen?

Ajantasaisen tiedon tuonti, säädökset, rahoitus, verotus

Vaihtoehtojen kartoittaminen, tilalle sopivat ratkaisut

Auttaa askelmerkkien luomisessa tulevaisuuteen

Auttaa tilan tavoitteitten määrittelyssä kyselemällä

Osapuolten välillä tulkkina / kuuntelijana / keskustelun avaajana, prosessin läpiviejänä / sovittelijanakin

Antaa vahvistusta ajatuksille ja suunnittelulle

Tuo turvallisuuden tunteen ja turvaa osapuolille

Tunnetta 80 % > 20 % numeroa ja teknistä työtä

Rinnalla kulkija alkukartoituksesta verotukseen ...

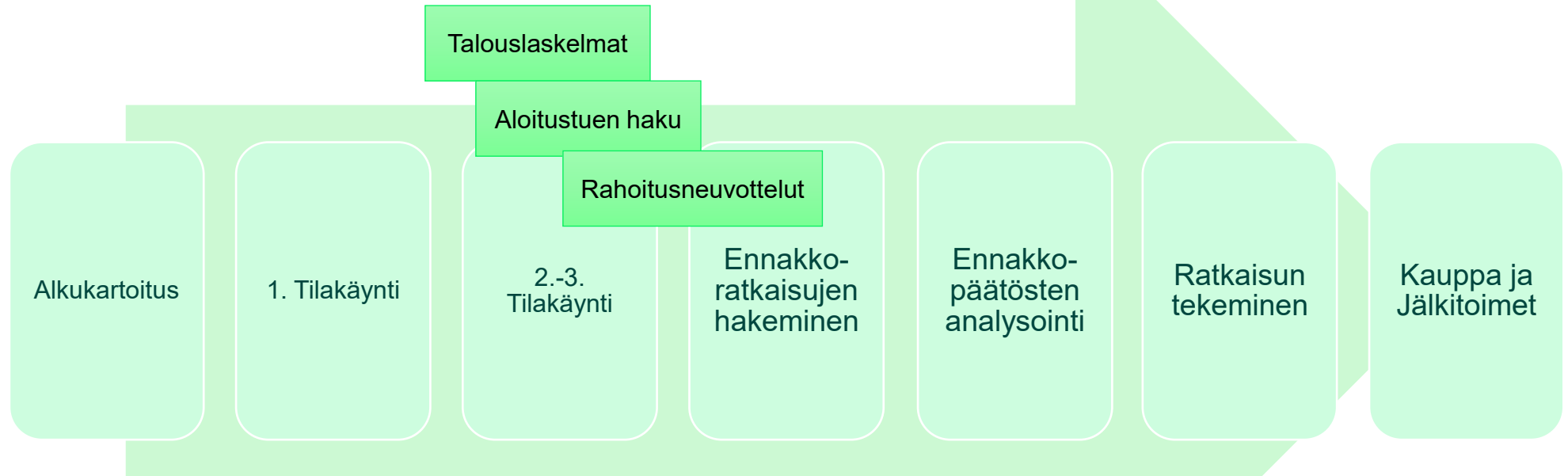
Sukupolvenvaihdos prosessina

- Alkukartoituskäyntejä 1- 2 kpl tarpeen mukaan, usein välissä vuosi tai pari
  - Vaihtoehtojen läpikäynti, laskeskellaan tilan käypäarvo, nuoren viljelijän aloitustukimahdollisuudet, kaupan aikataulun hahmottelua, myyjän pidätykset, veroseuraamusten tarkastelu, sisarten huomioiminen
- Maksuvalmiuslaskelman ja kirjallinen liiketoimintasuunnitelman laadinta
  - Tarvitaan pankkiin
  - Tarvitaan Ely-keskukselle (nuvi)
  - Ennen kaikkea jatkajaa varten
- Ennakkoratkaisujen hakeminen verottajalta, lahja- ja/tai luovutusvoittovero, päätöksessä kestää 1-6 kk keskimäärin, verottaja nostanut hintaa -> 2300 e
  - Luonnoskauppakirja liitteenä
  - Muita arvioita tapauskohtaisesti, katsotaan alkukartoituksen yhteydessä
- Lopulliset kaupat
- Lopputoimet, ilmoitukset verottajalle, jatkajan ja luopujan muistilista, yhtymäsopimukset, suojaavat asiakirjat...

Kaupat halutaan tehdä tammikuussa 2026

- **2024 talvi** alkukartoitus 1.
- **2025 kevät** alkukartoitus 2.
- **kesä-elokuu**, laskelmat ja liiketoimintasuunnitelma, 2025
- **syys-lokakuu**, pankkineuvottelut 2025
- **lokakuu**, ennakkoratkaisuhakemus verottajalle
- **15.10** aloitusavustushakemus Hyrrään
- **2026 tammikuu**, kaupat

Neuvonta prosessissa

Aikaa sukupolvenvaihdosprosessiin varattava riittävästi!

- Mielellään 1-2 vuotta, min. puoli vuotta ennen vaihdosta

Neuvontatyö kestää alkukartoituksesta jatkajien ensimmäiseen veroilmoitukseen keskimäärin 2-5 vuotta

Sukupolvenvaihdoksen toteuttamisen vaihtoehtoja

- Omistajanvaihdos kerralla vai vaiheittain (MTY)
  - Kauppa käyväällä hinnalla, vastike 100 %
  - Alihintainen kauppa, vastike 75,01 – 99 %
  - Lahjanluontoinen kauppa, vastike 1-75 %
  - Lahjoitus, vastike 0 %
- Vaiheittainen sukupolvenvaihdos
- Vuokraus
- Perintö/ositus

Kauppa käyvällä hinnalla

(kauppahinta yli 75 % verottajan käyvästä arvosta)

- + Luopuja saa kunnan korvauksen ja vanhuuden turvaa
- + Lahjaveroa ei tule maksuun
- + Metsävähennyspohja muodostuu täysimääräisenä
- + Perillisten tasapuolinen kohtelu
- Tilan vakuudet ei välttämättä riitä
- Maksuvalmiuden kanssa voi tulla haasteita
- Voi tarvita omarahoitusosuutta
- Lainanhoito ja metsävähennyksen hyödyntäminen edellyttää puunmyyntiä

Lahjanluonteinen kauppa

(kauppahinta 1-75 % verottajan käyvästä arvosta)

Yleisin tapa tehdä sukupolvenvaihdos

- + Usein kohtuullinen ratkaisu molemmille osapuolille
- + Korvaus luopujalle, mutta hyödyttää taloudellisesti myös jatkajaa
- + Kun saadaan maatilán sukupolvenvaihdoshuojennukset ja kauppahinta tai muu vastike on **yli 50 %** käyvästä arvosta, ei lahjaveroa panna maksuun ollenkaan
- Kauppahintatason riittävyys luopujille?
- Verotuksessa kauppahinnan kaavamainen jakautuminen

Lahjoitus

Käytännössä jatkaja jatkaa siitä mihin luopuja jäi

Ei saa olla siirtyviä lainoja

+ Tilanteissa missä luopujat jo varmistaneet eläkepäivänsä taloudellisesti

+ Ei tuloveroseuraamuksia luopujille

+ Käyttämätön metsävähennyspohja siirtyy jatkajalle

- Ei synny uutta metsävähennyspohjaa

- Saako luopuja riittävän korvauksen

- Lahjaverotus voi nousta korkeaksi ilman maataloushuojennuksia

- Toteutuuko perillisten tasapuolinen kohtelu

Maatalousyhtymä

- Yhtymä on laskentayksikkö, joka tekee kirjanpidon ja yhden veroilmoituksen
- Yhtymä ei omista mitään (esim. koneet yhteisiä tai jonkun omia)
  - Poistolaskelmassa kuitenkin yhdistetään
- Yhtymällä ei ole velkaa
- Yhtymä ei maksa veroja
- Yhtymän tulos verotetaan osakkaiden tulona
  - Ansiotulo työpanoksen mukaan, pääomatulo osakkaan omistuksen mukaan (omat nettovarallisuuslaskelmat)
- Päätöksen teossa tarvitaan jokaisen osakkaan suostumus, vaikka nuvia haettaessa nuorella oltava 51% omistus -> ei anna yksinoikeutta tehdä päätöksiä

Vaiheittainen sukupolvenvaihdos

Tyypillinen ratkaisu: vanhemmat myyvät osan tilasta lapselle/lapsille

Plussat

- Nuori saadaan mukaan päätöksentekoon
- Omaisuutta voidaan ostaa nuoren nimiin yhtymävaiheessa
- Osaamista saadaan siirrettyä
- Enemmän vastuullisia yrittäjiä (rahoittaja)
- 1-vaiheessa aloitustuki ja korkotukilaina
- Henkilöriski pienenee
- Työvuorot

Miinukset

- Ei investointituen korotusta (10%)
- Ei nuoren viljelijän ha-tukea
- 2-vaiheessa ei saada korkotukilainaa tai varainsiirtoverovapautta (jos yrittäjätulo jää alle 12 000 € ei katsota yritystoiminnan alkaneeksi)
- Riskinä ettei nuoria oteta päätöksentekoon
- Jos 1-vaiheessa ei suunnitella yhtymän elinkaarta, 2-vaihe voi olla kauppahinnalta kallis
- Nuorilla voi olla intoa kehittää ja tehdä muutoksia, mutta vanhemmilla halu jäähdytellä (yhteinen päämäärä tilantulevaisuudesta)

Verotuksesta

Verottajan käypä arvo 2026

	Pohjois-Karjala	Keski-Suomi	Pohjois-Savo
• Pelto	3600 €/ha	4700 €/ha	4000 €/ha
• Salaoja	500 €/ha	500 €/ha	500 €/ha
• Metsä	5000 €/ha	5200 €/ha	4900 €/ha
• metsäarvio (jos yli 15 ha)			
• Koneet ja tuotantorakennukset menojäännösarvolla			
• Yksityistalouden rakennukset kiinteistöverolipun jälleenhankinta-arvosta ikäalennus huomioiden			
• Varastot n. 80 % hankintahinnasta			
• Arvokkaat alueet tapauskohtaisesti (soramontut, mökit, rantatontit, yhteismetsät jne)			

Kauppahinnasta

- Usein esitetään kysymys, mikä on sopiva kauppahinta?
  - Neuvojan tehtävä ei ole sanella sopivaa kauppahintaa
- Vaikuttavia tekijöitä:
  - Eläkkeen suuruus/ pääseekö eläkkeelle
  - Asumisjärjestelyt ja vanhempien rahantarve
  - Jatkajien maksukyky, vakuudet
  - Entiset velat
  - Korvausinvestointivelat

=

- Luopujien elintaso pysyy eläkkeellä mukavana
- Jatkajat selviävät velasta ja pystyvät kehittämään tilaa ilman, että kädet ovat sidotut vuosikausiksi
- Varaa riittävästi aikaa rahoitusneuvotteluille ja pankkien kilpailuttamiselle, 2-4 kk

SPV Luovutusvoittovero

TVL 48 §: Omaisuudesta saatu voitto ei ole veronalaista, jos

- Harjoittamaansa maa- tai metsätalouteen kuuluvaa kiinteää omaisuutta luovutetaan rintaperillisille, sisarille (lapsenlapset, sisarukset) tai omaisuus on ollut yli 10-vuotta omistuksessa
- **Luovuttajan on itse pitänyt harjoittaa maa- ja metsätaloutta jossain vaiheessa omistusaikanaan**
- Ei edellytä maatalouden jatkamista
- Omana asuntona käytetyn talon sekä sen tontin ja talousrakennusten myynti samoin verovapaa

Luovutusvoitto verotetaan pääomatulona

- Voi olla jopa 20% kauppahinnasta
- Voitto = myyntihinta – hankintameno TAI
- Myyntihinta – hankintameno-olettama $20\% < 10v < 40\%$
- Alle 10 v. omistetuista metsistä käytetty metsävähennys tulee luovutusvoiton laskentaan mukaan

Tulovero

- SPV kauppa vaikuttaa luopujien ja jatkajien tuloverotukseen
- Kotieläimet tuloutuvat täysimääräisesti kaupassa
  - Vastikkeellisen osuuden voi jaksottaa 3 vuodelle
  - Eläinluotolla olevat eläimet ei tuloudu
- Varastot, koneisiin puretut tasausvaraukset, avustukset, jälleenhankintavaraukset, metsätalouden menovaraukset jne.

Kaikki veroseuraamukset pystytään arvioimaan hyvinkin tarkasti ja tekemään paras mahdollinen suunnitelma kunhan sukupolvenvaihdosta ei tehdä kiireellä

- Kauppahinnan jakaminen ensimmäisessä veroilmoituksessa keskeisessä roolissa miten liikkeellelähtö onnistuu

Lahjaverotus

- Perintö- ja lahjaverolain 55§ ja 56§
  - Usein lahja tai lahjaluonteinen kauppa jolloin haetaan huojennus
  - Kun luovutuksen kohteena maatila, yritys tai osa niistä (yhtymä)
  - Arvostetaan omaisuus käypään arvoon ja tuottoarvoon
  - Jos kauppahinta yli 50% käyvästä arvosta, ei lahjaveroa panna maksuun
- Soveltamisen edellytyksenä
  - **Olennaista, että jatkaa maatalouden harjoittamista väh. 5 vuotta lahjaveropäätöksestä**
  - **Täytyy olla kasvinviljely- tai kotieläintalouden tuloja, pelkät maataloustuet ei riitä**
  - Pelkkä tukien hakeminen ei riitä aktiiviseksi maataloudeksi 2 lomakkeen alv 14% kohdalla tulisi olla tuloa
  - Huojennuksen saa peltoon, metsään, asuin-, talous- ja tuotantorakennuksiin

Lahjaverotus

- Hallintaoikeuden pidätys poistaa oikeuden huojennukseen (esim. jos jätetään metsään)
- Huojennusta ei saa vapaa-ajanasuntoon, erillisiin tontteihin tai muihin arvokkaisiin alueisiin eikä osuuskunnan osuuksiin
- Samojen osapuolten väliset saannot 3 vuodelta yhdistetään lahjaverotuksessa
- Jos omaisuutta myydään alle 5 vuoden kuluttua niin lahjavero voidaan laittaa maksuun täysimääräisenä ja korotettuna

- **Ei maatalousalankoulutusvaatimusta, ei ikärajaa**
- Ei edellytä luopujan harjoittamaa viljelyä

Huojennusten hakeminen on aina jatkajan valinta!

Huojennusesimerkki, verottajan arvoilla

Verottajan käypäarvo 443.800 euroa

Varojen arvostamisesta verotuksesta
annetun lain mukainen arvo
(=arvostuslaki) arvo 132.600

Kauppahinta 200.000 euroa
(noin 45 % kauppa ja 55 % lahja)

50 % raja noin 222.000 eur

75 % noin 333.000 eur

Lahjavero ilman huojennusta (243.800
eurosta) **28.700 €**

Lahjavero huojennuksin (23.875
eurosta) **1.600 €**

Erotus (säästö) 27.100€

YHTEENVETO LUOVUTUKSENKOHTIEN ARVOSTA		
KIINTEISTÖ	ArvL-arvo	Arvio verottajan käyvästä arvosta
Maatalousmaa	7 308 €	58 748 €
Metsämaa ja puusto	71 864 €	200 700 €
Arvokkaat alueet ja joutomaa	1 205 €	1 705 €
Maat. Tuotann. Ulkop. rakennukset	28 125 €	155 499 €
Maatalous- ja tuotantorakennukset	2 907 €	2 907 €
Metsätalouden rakennukset	0 €	0 €
Kiint.arvon korj.kerroin		
Kiinteistön korjattu arvo		
Mahdolliset arvon korotukset (PK25)		
KIINTEISTÖN ARVO YHTEENSÄ	111 408 €	419 558 €
IRTAIMISTO		
Koneet ja kalusto	20 728 €	23 728 €
Kotieläimet	0 €	0 €
Tuotevarastot	500 €	500 €
IRTAIMISTON ARVO YHTEENSÄ	21 228 €	24 228 €
TILAKOKONAISUUDEN ARVO YHTEENSÄ	132 636 €	443 786 €

Metsävähennys maatilakaupassa

- Verohallinto kohdentaa kauppahinnan omaisuuserille niiden käypien arvojen suhteessa
- Metsävähennyspohjaa syntyy 75 % metsän vastikkeellisesta hankintamenosta
- Lahjan osuus luopujan käyttämättömästä ja siirtyvään omaisuuteen kohdistuvasta metsävähennyspohjasta siirtyy jatkajalle.
- Metsälahjavähennystä ei voi muodostua, jos on haettu maatalouden sukupolvenvaihdoshuojennus
- Metsävähennystä puretaan puukauppoihin ikään kuin poistoja → verovapaus

Myyjän verovapaus tilakaupassa ja ostajan verovapaus puukaupassa 😊

Varainsiirtovero

- 3 % kiinteistöön kohdistuvasta kauppahinnasta
- Varainsiirtoverovapaus jos saadaan aloitustuki ja haetaan korkotukilaina
- Vaiheittaisen SPV:n jommassakummassa vaiheessa todennäköisesti maksetaan

Arvonlisävero

- Kokotilan kauppa ei ole arvonlisäverollinen

Taloussuunnittelu

Taloussuunnittelu

Oleellinen osa sukupolvenvaihdosta

- Jatkajien tavoitteet
  - Strategia
  - Tavoitteet ja toiveet
  - Kehittämissuunnitelmat, korotettu investointiavustus
- Liiketoimintasuunnitelma ja maksuvalmiuslaskelma
  - Maksuvalmius, rahoitus, yrittäjätulo (nuvi)
  - Tuotantosuunta, laajuus, pää-/sivutoimisuus
  - Kannattavuus, vakavaraisuus, maksuvalmius
  - Jatkajien suunnitelmat, toiveet ja ajatukset ovat ensiarvoisen tärkeitä
  - Päätöksenteon perusteena: kauppahinta ym.
    - Miten kauppahinta mahdollistaa maksuvalmiuden jatkossa
  - Talousasiantuntija voi osallistua asiakkaan halutessa rahoitusneuvotteluihin pankin kanssa

Sukupolvenvaihdoksen jälkeen

Veroasiat

- Y-tunnuksen haku: alv-velvollisuus ja ennakoverovelvollisuus
- Lahjaveroilmoitus 3 kk
- Varainsiirtoveroilmoitus ja maksaminen 6 kk

Lainhuudon haku 6 kk

Maaseutuhallinto

Vakuutukset (omaisuus ja henkilöt)

Ajoneuvojen rekisteröinti

Liittymät, tiekunnat, metsästysseurat

Testamentti, avioehdot, edunvalvontavaltakirja, yhtymäsopimus

Perintösuunnittelu (sisarukset)

Kaikki asiapaperit pitää tallettaa mahdollista tarvetta varten!

Miten liikkeelle?

Puheeksi ottaminen

Alkukartoitus

- Selvitetään tilan lähtökohdat ja tulevaisuuden suunnitelmat sekä luodaan askelmerkit sukupolvenvaihdokselle

Tilan kehittäminen ja jatkajan kouluttautuminen

Kauppahinnan haarukointi

Kun on kyse maatalouden jatkamisesta, verottajaa ei tarvitse pelätä

ProAgria

Mela

Maaseutuhallinto

Pankki

Linkkejä

- <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/lahja/lahjaverolaskuri/>
- <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/perinto-ja-lahjaverotuksen-arvostamista-koskevien-ohjeiden-koontisivu/>
- <https://tukihenkilo.fi/sukupolvenvaihdossoppa-kasikirja/>
- <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/152986/maatilan-arvostaminen-perinto-ja-lahjaverotuksessa1/>
- <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48496/maatilan-sukupolvenvaihdos-verotuksessa4/>
- <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/metsa/metsavahennys/>
- <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/metsa/metsalahjavahennys/>
- <https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/nuoren-viljelijan-tuet/>

Omistusjärjestelyt

Silja Martikainen

Lakiasiantuntija, kaupanvahvistaja
ProAgria Itä-Suomi
silja.martikainen@proagria.fi
050 5955 477
Tietokatu 1
73100 Lapinlahti

Leena Eskelinen

Omistusjärjestelyiden ja yhtiöittämisen asiantuntija sekä
kaupanvahvistaja
ProAgria Itä-Suomi
Kuopio
leena.eskelinen@proagria.fi
043 825 4982
Puijonkatu 14
70110 Kuopio

Sanna Penttinen

Talousasiantuntija
ProAgria Itä-Suomi
Kuopio
sanna.penttinen@proagria.fi
041 730 7457
Puijonkatu 14
70110 Kuopio

Annika Lehtonen

Talous- ja omistusjärjestelyiden asiantuntija
ProAgria Itä-Suomi
Ylämylly
annika.lehtonen@proagria.fi
041 730 3345
Tehtaantie 6 B
80400 Ylämylly

Marko Nissinen

Talouden erityisasiantuntija
ProAgria Itä-Suomi
Iisalmi
marko.nissinen@proagria.fi
043 824 7615
Päiviönkatu 22
74100 Iisalmi

Seppo Kinnunen

Omistajanvaihdosten ja yhtiöittämisen erityisasiantuntija,
kaupanvahvistaja
ProAgria Itä-Suomi
seppo.kinnunen@proagria.fi
040 301 2414
Olkontie 6
82500 Kitee

Kyösti Laajalahti

Omistusjärjestelyjen erityisasiantuntija, kaupanvahvistaja
ProAgria Itä-Suomi
Iisalmi
kyosti.laajalahti@proagria.fi
0400 277 670
Päiviönkatu 22
74100 Iisalmi

Eija Meriläinen-Ruokolainen

Talousasiantuntija
ProAgria Itä-Suomi
Nurmes
eija.merilainen-ruokolainen@proagria.fi
040 301 2425
Kauppatori 1
75500 Nurmes

Jenni Eskelinen

Talousasiantuntija
ProAgria Itä-Suomi
jenni.eskelinen@proagria.fi
050 473 2454
Tehtaantie 6 B, 80400 Ylämylly

KIITOS!

ProAgria

